

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1340/2558

นางสาวศิริพรรณ กัลยาณรุจ กับพวกโจทก์ นางสุธิดา กัลยาณรุจจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1461, ป.พ.พ. มาตรา 1360, ป.พ.พ. มาตรา 1359

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ที่ 2 กับจำเลยเป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมายและอยู่กินฉันสามีภริยาที่บ้านพิพาท จนกระทั่งโจทก์ที่ 2 ล้มป่วยลงด้วยโรคหลอดเลือดในสมองตีบ เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาตาม ป.พ.พ. มาตรา 1461 โจทก์ที่ 2 กับจำเลยต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน ซึ่งหมายความว่าความรวมถึงการดูแลทุกข์สุขและความเจ็บป่วยซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันในบ้านพิพาทจึงเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้โจทก์ที่ 2 กับจำเลยสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสามีภริยาต่อกัน เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยมีพฤติการณ์ส่อไปในทางไม่สมัครใจที่จะดูแลโจทก์ที่ 2 การให้จำเลยออกไปจากที่ดินและบ้านพิพาทย่อมเป็นอุปสรรคขัดขวางทำให้จำเลยไม่สามารถดูแลโจทก์ที่ 2 ได้ เมื่อโจทก์ที่ 2 เป็นเจ้าของร่วมคนหนึ่งในที่ดินและบ้านพิพาท ย่อมมีสิทธิที่จะใช้สอยและอยู่อาศัยได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1360 จำเลยในฐานะภริยาของโจทก์ที่ 2 ก็ย่อมมีสิทธิที่จะอยู่อาศัยในที่ดินและบ้านพิพาทเช่นกัน หากจำเลยมีพฤติกรรมกระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการเป็นสามีภริยากันอย่างไร ก็ชอบที่โจทก์ที่ 2 จะใช้สิทธิฟ้องหย่าเป็นคดีต่างหาก โจทก์ที่ 2 จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลย ส่วนโจทก์ที่ 1 กับโจทก์ที่ 3 ถึงที่ 5 ซึ่งเป็นเจ้าของรวมจะใช้สิทธิของตนให้ขัดต่อสิทธิของเจ้าของรวมคนอื่นไม่ได้ จำเลยในฐานะภริยามีสิทธิพักอาศัยในที่ดินและบ้านพิพาทโดยอาศัยสิทธิของโจทก์ที่ 2 ซึ่งเป็นเจ้าของรวมคนหนึ่ง โจทก์ที่ 1 กับโจทก์ที่ 3 ถึงที่ 5 จึงไม่มีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยด้วยเช่นกัน

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งห้าฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยและบริวารออกไปจากบ้านเลขที่ 248 ซอยกิ่งเพชร แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร พร้อมส่งมอบบ้านให้โจทก์ทั้งห้าในสภาพเรียบร้อย ห้ามเกี่ยวข้องกับบ้านเลขที่ 246 และเลขที่ 248 ซอยกิ่งเพชร แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร และที่ดินโฉนดเลขที่ 2798 และเลขที่ 2799 ตำบลถนนพญาไท (ประแจจีน) อำเภอคูสิต จังหวัดพระนคร และเลขที่ 5366 ตำบลถนนเพชรบุรี อำเภอราชเทวี จังหวัดพระนคร จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณา คู่ความรับว่า จำเลยเป็นภริยาชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ที่ 2 โจทก์ทั้งห้าเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์โดยการรับยกให้ที่ดินโฉนดเลขที่ 2798 และเลขที่ 2799 ตำบลถนนพญาไท (ประแจจีน) อำเภอคูสิต จังหวัดพระนคร และเลขที่ 5366 ตำบลถนนเพชรบุรี อำเภอราชเทวี จังหวัดพระนคร จากผู้มีชื่อโดยมีสิ่งปลูกสร้างบ้านเลขที่ 246 และเลขที่ 248 ปลูกอยู่ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ขับไล่จำเลยและบริวารออกไปจากบ้านเลขที่ 248 ซอยกิ่งเพชร แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร พร้อมส่งมอบบ้านให้โจทก์ทั้งห้าในสภาพเรียบร้อย ห้ามเกี่ยวข้องกับบ้านเลขที่ 246 และเลขที่ 248 ซอยกิ่งเพชร แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร บนที่ดินโฉนดเลขที่ 2798 และเลขที่ 2799 ตำบลถนนพญาไท (ประแจจีน) อำเภอคูสิต จังหวัดพระนคร และเลขที่ 5366 ตำบลถนนเพชรบุรี อำเภอราชเทวี กรุงเทพมหานคร ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ทั้งห้า โดยกำหนดค่าทนายความ

5,000 บาท จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งห้า ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ โจทก์ทั้งห้าฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นนี้ รับฟังเป็นยุติว่า เดิมที่ดินโฉนดเลขที่ 2798 และเลขที่ 2799 ตำบลถนนพญาไท (ประแจจีน) อำเภอคูสิต จังหวัดพระนคร และที่ดินโฉนดเลขที่ 5366 ตำบลถนนเพชรบุรี อำเภอราชเทวี จังหวัดพระนคร เป็นของนายสำราญและนางศศิธร บิดามารดาของนางศิริพร โจทก์ที่ 1 ที่ 2 และที่ 5 ตามลำดับ โดยที่ดินดังกล่าวมีบ้านเลขที่ 246 และเลขที่ 248 ซอยกิ่งเพชร แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่และมีทางเชื่อมระหว่างกันภายในรั้วเดียวกัน โจทก์ที่ 2 จดทะเบียนสมรสกับจำเลย ครั้นปี 2520 นายสำราญและนางศศิธรอนุญาตให้จำเลยเข้ามาอยู่กินฉันสามีภริยากับโจทก์ที่ 2 ที่บ้านเลขที่ 248 และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ 246 ต่อมานายสำราญและนางศศิธรจดทะเบียนยกที่ดินและบ้านพิพาทให้แก่บุตรทั้งสี่ แล้วในปี 2553 นางศิริพร ยกส่วนของตนให้แก่บุตร คือ โจทก์ที่ 3 และที่ 4 โจทก์ที่ 2 ป่วยเป็นโรคหลอดเลือดในสมองตีบและเข้าพักรักษาตัวที่สถาบันประสาทวิทยาไทจนกระทั่งวันที่ 20 พฤษภาคม 2554 จึงกลับมาพักอยู่ที่บ้านต่อเติมด้านหลังบ้านเลขที่ 248 แล้ว โจทก์ที่ 2 เข้ารักษาโรคเดิมและโรคทางเดินหายใจที่โรงพยาบาลวิชัยยุทธและกลับมาอยู่ที่บ้านเลขที่ 248 ตั้งแต่วันที่ 2 ตุลาคม 2554 จนปัจจุบัน จำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์ที่ 2 เป็นคนไร้ความสามารถและตั้งจำเลยเป็นผู้อนุบาล แต่ต่อมาถอนคำร้อง ตามคดีหมายเลขแดงที่ พ.144/2555 ของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง นางศศิธรแจ้งคัดชื่อจำเลยออกจากทะเบียนบ้านเลขที่ 246 และปัจจุบันจำเลยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านอันเป็นสินสมรสเลขที่ 212/97 หมู่บ้านเออร์เบล สาทรโบเลโร ซอย 9 แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ก่อนฟ้องโจทก์ที่ 1 ที่ 3 ที่ 4 และที่ 5 มีหนังสือแจ้งให้จำเลย ขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินและบ้านพิพาทแล้ว แต่จำเลยเพิกเฉย มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ทั้งห้าว่า โจทก์ทั้งห้ามีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินและบ้านพิพาทได้หรือไม่ เห็นว่า โจทก์ที่ 2 กับจำเลยเป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วยกฎหมายและอยู่กินกันฉันสามีภริยาที่บ้านพิพาทเลขที่ 248 นับแต่ปี 2520 เป็นต้นมาจนกระทั่งโจทก์ที่ 2 ล้มป่วยลงด้วยโรคหลอดเลือดในสมองตีบ เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1461 แล้ว โจทก์ที่ 2 กับจำเลยต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาและต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน ซึ่งหมายความว่ารวมถึงการดูแลความทุกข์สุขและความเจ็บป่วยซึ่งกันและกัน การที่โจทก์ที่ 2 กับจำเลยอยู่ร่วมกันในบ้านพิพาทเลขที่ 248 ตลอดมาจึงเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้โจทก์ที่ 2 กับจำเลยสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสามีภริยาต่อกันตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังกล่าว โดยเฉพาะในภาวะที่โจทก์ที่ 2 เจ็บป่วยไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามปกติเช่นนี้ ยิ่งเป็นการจำเป็นและสมควรอย่างยิ่งที่จำเลยผู้เป็นภริยาจะอยู่ในบ้านพิพาทต่อไปเพื่อทำหน้าที่ดูแลความเจ็บป่วยของโจทก์ที่ 2 ซึ่งจากทางนำสืบของโจทก์ทั้งห้าก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยมีพฤติการณ์ส่อไปในทางไม่สมควรใจที่จะดูแลโจทก์ที่ 2 แต่อย่างใด การให้จำเลยออกไปจากที่ดินและบ้านพิพาทย่อมเป็นอุปสรรคขัดขวางทำให้จำเลยไม่สามารถดูแลปรนนิบัติโจทก์ที่ 2 ได้ ดังนี้เมื่อโจทก์ที่ 2 เป็นเจ้าของรวมคนหนึ่งในที่ดินและบ้านพิพาทจึงย่อมมีสิทธิที่จะใช้สอยและอยู่อาศัยได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1360 จำเลยในฐานะภริยาของโจทก์ที่ 2 ก็ย่อมมีสิทธิที่จะอยู่อาศัยกับโจทก์ที่ 2 ในที่ดินและบ้านพิพาทเช่นกัน ที่โจทก์ทั้งห้าฎีกาว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาที่ต้องปฏิบัติต่อกันตามกฎหมายนั้น เป็นเรื่องของความสมัครใจของคู่สมรส หากฝ่ายใดไม่สมัครใจปฏิบัติตามก็เป็นเพียงการกระทำ

ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อความเป็นสามีภริยาอันเป็นเหตุให้คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิฟ้องหย่าได้ ทั้งปัจจุบันโจทก์ที่ 2 กับจำเลยก็แยกกันอยู่ ไม่ได้อยู่กินฉันสามีภริยาและไม่ได้อุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกันแล้ว โจทก์ที่ 2 จึงมีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยได้นั้น เห็นว่า การสมรสย่อมสิ้นสุดลงด้วยความตาย การหย่าหรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนดังนั้นเมื่อปรากฏว่าสถานะการสมรสระหว่างโจทก์ที่ 2 กับจำเลยยังไม่สิ้นสุดลง โจทก์ที่ 2 กับจำเลยจึงยังคงมีหน้าที่ต้องอยู่กินกันฉันสามีภริยาและอุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกัน หากจำเลยมีพฤติกรรมกระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการเป็นสามีภริยากันอย่างไร ก็ขออยู่ที่โจทก์ที่ 2 จะใช้สิทธิฟ้องหย่าจำเลยเป็นคดีต่างหาก หากใช้สิทธิในทางทรัพย์สินที่ตนมีอยู่แต่ฝ่ายเดียวมาเป็นเหตุอ้างเพื่อฟ้องขับไล่จำเลยซึ่งเป็นภริยาออกจากบ้านพิพาทที่อยู่กินกันฉันสามีภริยาตลอดมาอันเป็นการตัดความสัมพันธ์และหน้าที่ที่สามีภริยาที่ดีพึงกระทำต่อกันหาได้ไม่ โจทก์ที่ 2 จึงไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยให้ออกไปจากที่ดินและบ้านพิพาทได้ ส่วนโจทก์ที่ 1 กับโจทก์ที่ 3 ถึงที่ 5 แม้จะเป็นเจ้าของรวมในที่ดินและบ้านพิพาท แต่ก็จะใช้สิทธิของตนให้ขัดต่อสิทธิของเจ้าของรวมคนอื่นไม่ได้ เมื่อโจทก์ที่ 2 กับจำเลยมีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูกันและกัน จึงทำให้จำเลยในฐานะภริยามีสิทธิพักอาศัยอยู่ในที่ดินและบ้านพิพาทได้ โดยอาศัยสิทธิของโจทก์ที่ 2 สามีซึ่งเป็นเจ้าของรวมคนหนึ่ง ดังนั้น โจทก์ที่ 1 กับโจทก์ที่ 3 ถึงที่ 5 จึงไม่มีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยด้วยเช่นกัน และกรณีหาใช่เป็นเรื่องที่เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ ใช้สิทธิอันเกิดแต่กรรมสิทธิ์ครอบไปถึงทรัพย์สินทั้งหมดเพื่อต่อสู้นับบุคคลภายนอก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1359 ดังที่โจทก์ทั้งห้าอ้างมาไม่ นอกจากนี้ที่โจทก์ทั้งห้าฎีกาอ้างว่า เมื่อโจทก์ที่ 2 ได้ขายที่ดินพิพาททั้งสามแปลงเฉพาะส่วนของตนให้แก่นางศิริพร โจทก์ที่ 1 และที่ 5 แล้วนั้น ก็เป็นเรื่องภายหลังจากโจทก์ทั้งห้าฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้แล้ว จึงเป็นกรณีนอกเหนือไปจากคำฟ้องซึ่งหาอาจนำมาอ้างเป็นเหตุขอให้ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินและบ้านพิพาทได้ไม่ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ทั้งห้า นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ทั้งห้าฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ชาติชาย โฆษิตวัฒนฤกษ์ · จินดา ปิ่นทะโชติ · ตั้งใจ ศาสตร์ศรี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1340/2558>